

LÄHTÖ

Esittele itsesi
kolmella
lauseella

Saat lahjan
ystävältäsi. Mitä
sanot hänelle?

Mitä sanot, kun
törmäät kaupassa
johonkuhun?

Kaupassa et löydä
etsimääsi tuotetta.
Miten kysyt myyjältä,
missä se on?

Esittele perheesi

Mitä harrastat? Kerro
ainakin kolme asiaa, mitä
teet vapaa-ajallasi.

Miten seuraavat
lauseet eroavat:

Mitä teille kuuluu?

Mitäs sulle?

Lue seuraavat
lauseet ääneen:

Kiitos hyvää.

Mitä teille kuuluu?

Ole hyvä.

Anteeksi.

Olen pahoillani.

Saisinko vettä?

Tulisitko tänne?

Mikä nimenne on?

Nimeä kuusi asiaa,
joita voit ostaa
ruokakaupasta.

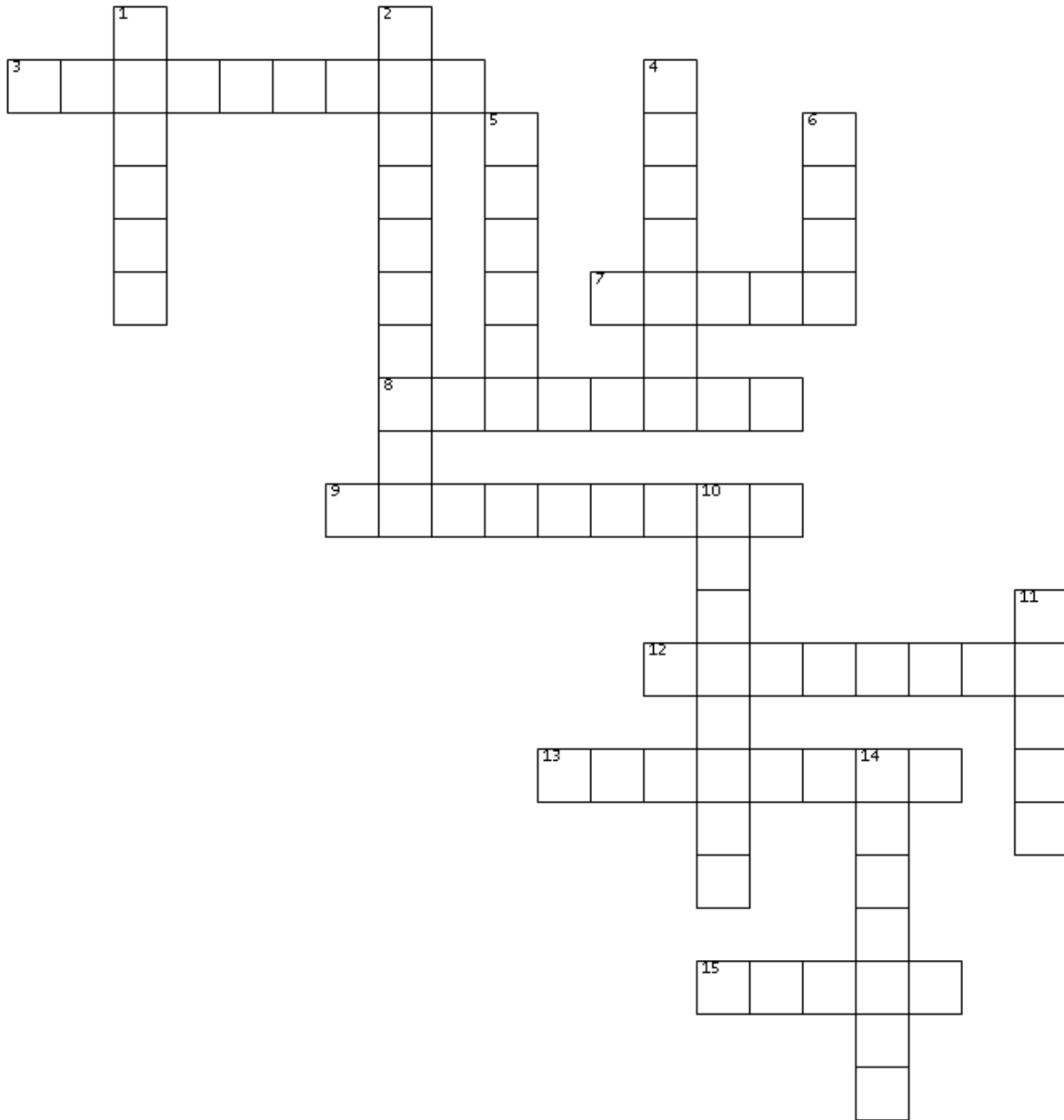
Kerro jokin hauska asia,
mitä sinulle on Suomessa
tapahtunut.

Luettele viikonpäivät ja
kuukaudet.
Kerro, milloin olet
syntynyt.

Mikä on
lempiruokasi?

MAALI

Vihjeet ovat puhekielessä. Täydennä ristikkoon sanojen yleiskielinen muoto.

VAAKAAN

- 3. seiska
- 7. tiiä
- 8. olkkari
- 9. tsekata
- 12. TV
- 13. poppari
- 15. tykätä

PYSTYYN

- 1. kiitti
- 2. jälkkäri
- 4. oisko
- 5. kämppä
- 6. tää
- 10. anteeks
- 11. sun
- 14. nähään

Olet kaupassa asioilla. Muuta puhekieliset vuorosanat yleiskielisiksi.

Asiakas: Moi! Onks teillä arpoja? = _____

Myyjä: Moikka! Joo, on. Ootas hetki. = _____

Asiakas: Kiva. Olisko teillä maitoo kans? = _____

Myyjä: Joo, ne on tuolla hyllyn takana. Täsä on arpa. = _____

Asiakas: Kiitti. Sit yks maito kans. = _____

Myyjä: Se ois kuus euroo. = _____

Asiakas: Tosa. Kiitti moikka. = _____

Myyjä: Kiitti moi! = _____

Olet käymässä ystäväperheen luona. Muunna keskustelu yleiskielestä puhekielelle.

A: Hei! Mukavaa, että pääsit tulemaan. = _____

B: Kiitos kutsusta. = _____

A: Istu alas. Ottaisitko kahvia? = _____

B: Kyllä kiitos. Toin hieman tuliaisia. = _____

A: Ei sinun olisi tarvinnut! = _____

B: Missä lapsesi ovat? Toin heillekin jotakin. = _____

A: He ovat vielä koulussa, mutta tulevat tunnin kuluttua. = _____

A: Siirtyisimmekö olohuoneeseen? = _____

Tapaat uuden ihmisen kielikurssilla. Mieti käyttääkö puhuja yleiskieltä vai puhekieltä ja vastaa samaa tyyliä käyttäen.

Moikka! Olen Ben.
Mikä sun nimi on?

_____

Kiva tavata! Missä
sä asut?

_____

Mä asun Turussa.
Mentäiskö kahville
tän jälkeen?

_____

Yhdistä samaa tarkoittavat sanat.

1. Hamppari

A. Työ

2. Matsi

B. Kioski

3. Duuni

C. Tervehtiä

4. Bileet

D. Minuutti

5. Kiska

E. Hampurilainen

6. Bussi

F. Ostoskeskus

7. Minsa

G. Juhlat

8. Synttärit

H. Linja-auto

9. Ostari

I. Syntymäpäivät

10. Moikata

J. Ottelu

Onko kyseessä yleiskieli vai puhekieli? Ympyröi.

1. "Mun pitää fillaroida kauppaan."

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli

4) "Ottaisitko kahvia?"

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli

2. "Mitä saisi olla?"

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli

5) "Hauska tutustua."

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli

3. "Missä me nähtäis?"

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli

6) "Otan hampparin ja kokiksen."

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli

Käyttäisitkö seuraavissa tilanteissa yleiskieltä, puhekieltä vai molempia? Ympyröi.

1. Työhaastattelu

- a) Yleiskieltä
- b) Puhekieltä
- c) Molempia

3. Essee

- a) Yleiskieltä
- b) Puhekieltä
- c) Molempia

2. Opettajan kanssa keskustelu

- a) Yleiskieltä
- b) Puhekieltä
- c) Molempia

4) Somepäivitys

- a) Yleiskieltä
- b) Puhekieltä
- c) Molempia

Paritehtävät: yleiskieli ja puhekieli

1. Missä tilanteissa mielestäsi tulisi käyttää yleiskieltä? Miksi? Keskustele parin kanssa. Voit myös kertoa missä tilanteissa sinä käyttäisit yleiskieltä ja missä tilanteissa puhekieltä.

- A. Itsensä esittely
- B. Ystäväperheen tapaaminen
- C. Ostoksilla käyminen ystävän kanssa
- D. Ruokakaupassa asiointi
- E. Työhaastattelu
- F. Ravintolassa asiointi
- G. Poliisilaitoksella asiointi
- H. Lääkärikäynti
- I. Isovanhempien kanssa illallistaminen
- J. Kelassa asiointi
- K. Hammaslääkärikäynti
- L. Lapsen vieminen päiväkotiin
- M. Tapaaminen lapsen tai oman opettajan kanssa
- N. Kävelylenkki ystävän kanssa

2. Lue parisi kanssa keskustelu 1 ja keskustelu 2 vuorotellen ääneen.

- A. Alleviivaa keskusteluista kohdat, joissa tervehditään, kysytään tai kiitetään.
- B. Kumpi keskusteluista on yleiskielinen ja kumpi puhekielinen? Miksi?
- C. Kumpi tyyli sopii keskustelutilanteelle mielestäsi paremmin? Miksi?
- D. Mitä tyypillisiä piirteitä keskusteluilla on?

Itsensä esittely

Keskustelu 1.

- Hei, minun nimeni on Janne.
- Hei Janne. Hauska tavata! Minun nimeni on Tanja.
- Hauska tavata, Tanja!
- Missä sinä asut?
- Asun Tampereella. Entä sinä?
- Minä asun Turussa.
- Kuinka vanha sinä olet?
- Olen 35-vuotias. Entä sinä?
- Minä olen 32-vuotias. Missä sinä työskentelet?
- Minä työskentelen kahvilassa. Missä sinä työskentelet?
- Minä olen kokki.
- Minun pitää nyt lähteä. Hyvää päivänjatkoa.
- Nähdään. Hei hei!

Keskustelu 2.

- Terve, mun nimi on Janne.
- Moi Janne, kiva nähä. Mä oon Tanja.
- Kiva tavata, Tanja!
- Missä sä asut?
- Tampereel. Entä sä?
- Asun Turus.
- Minkä ikänen sä oot?
- Oon 35. Entäs sä?
- Mä oon 32. Missä sä oot töissä?
- Mä oon töissä kahvilassa. Missä sä oot töissä?
- Mä oon kokki.
- Mun pitää nyt mennä. Moi moi.
- Nähdään. Moro!

3. Lue parisi kanssa keskustelu 1 ja keskustelu 2 vuorotellen ääneen.

Vastatkaa kysymyksiin.

- A. Missä Janne ja Tanja tapaavat? Miksi?
- B. Mitä Tanja kutsuu kauniiksi?
- C. Mitä Janne saa lahjaksi ja miten hän kuvailee sitä?
- D. Mikä yllätti Tanjan?
- E. Kumpaa keskustelua (1 vai 2) on mielestäsi helpompi ymmärtää? Perustelee parillesi.

Ystävperheen
tapaaminen

Keskustelu 1.

- Hei taas Janne.
- Hei Tanja!
- Mitä kuuluu?
- Minulle kuuluu hyvää. Entä sinulle?
- Minulle kuuluu oikein hyvää, kiitos kysymästä.
- Kiitos kun kutsuit minut syntymäpäiväjuhliisi.
- Ei tarvitse kiittää. Hienoa, että pääsit tulemaan paikalle.
- Kotisi on kaunis.
- Kiitos, sisustin sen itse.
- Minulla on sinulle lahja, ole hyvä.
- Kiitos paljon! Ne ovat upeat, minä tarvitsinkin uudet lenkkitosut. Ole hyvä ja ota kakkua.
- Kiitos. Tämä kakku on herkullista.
- Se on vaimoni tekemää. Hän on keittiössä. Haluaisin, että tapaat hänet.
- Ai!
- Onko sinulla kaikki hyvin?
- Kaikki on hyvin. Tapaan vaimosi mielelläni.

Keskustelu 2.

- Moi taas Janne.
- Moro Tanja!
- Mitäs sulle kuuluu?
- Hyvää kuuluu. Entäs sulle?
- Tosi hyvää, kiitos kun kysyit.
- Kiitti kun kutsuit mut sun synttäreille.
- Ei tarte kiittää. Hienoo, että pääsit tulemaan paikalle.
- Sun koti on kaunis.
- Kiitti, sisustin sen itse.
- Mulla on sulle lahja, ole hyvä.
- Kiitti paljon! Nää on upeat, mä tartinkin uudet lenkkarit. Ole hyvä ja ota kakkua.
- Kiitti. Tää kakku on tosi hyvää.
- Vaimoni teki sen. Hän on keittiössä. Haluaisin, että tapaat hänet.
- Ai!
- Onko sulla kaikki ok?
- Kaikki ok. Tapaan vaimosi mielelläni.

4. Täydennä keskustelut 1 ja 2 parisi kanssa niin, että teksti säilyy yleiskielisenä tai puhekielisenä. Keskusteluiden kulku pitää myöskin pysyä samana.

A. Onko täydennyksille monia vaihtoehtoja? Mitä?

B. Lue parisi kanssa keskustelu 1 ja keskustelu 2 vuorotellen ääneen.

Ruokakaupassa
asiointi

Keskustelu 1.

- Anteeksi, mistä minä löytäisin _____?
- _____
- Kiitos. Entä mistä minä löytäisin sokeria?
- Sokeri sijaitsee käytävällä numero 8.
- Kiitos paljon!
- Ole hyvä.

- _____
- Hei.
- Voitko laittaa ostoksesi tähän liukuhihnalle?
- Kyllä.
- _____ sinulle olla jotain muuta?
- Ei kiitos.
- _____
- Tässä, ole hyvä.
- Kiitos. Tässä ovat sinun vaihtorahasi. Hyvää päivänjatkoa.
- Kiitos samoin.

Keskustelu 2.

- Hei anteeks, missä tääl on maitoo?
- Maito on kaupan peräl.
- Kiitti. Entä missä tääl on _____?
- Sokeri on käytävällä 8.
- _____
- Ole hyvä.

- Moi.
- _____
- Laita sun ostokset vaan tohon hihnalle.
- Joo.
- Saisko olla jotain muuta?
- _____
- Se olis 15.20 euroo.
- Täs.
- Kiitti. Tässä on sun _____. Hyvää päivänjatkoa.
- Kiitti samoin.

5. Tarkastele parisi kanssa sanapilveä. Valitkaa, kumpi teistä on A ja kumpi B.

A. Henkilö A, etsi pilvestä yleiskieliset sanat.

Henkilö B, etsi pilvestä puhekieliset sanat.

B. Selittäkää sanat toisillenne. Onko sanapilvessä samaa tarkoittavia sanoja? Mitä?

C. Onko pilvessä sinulle uusia sanoja? Jos on, niin mitä?

6. Muuta parisi kanssa keskustelut

- A. Yleiskielisestä puhekieliseen muotoon.
- B. Puhekielisestä yleiskieliseen muotoon.
- C. Lue parisi kanssa keskustelut ääneen.

Keskustelu 1. Yleiskielinen →	Puhekielinen
<ul style="list-style-type: none"> - Kävin eilen siinä uudessa ruokakaupassa, joka rakennettiin vähän aikaa sitten. - Sehän kuulostaa hyvältä. Löysitkö kaiken, minkä tarvitset? - Löysin kyllä. Uusi makeisosasto on niin iso, että melkein hukkasin lapseni sinne. - Älä viitsi. Sinä et ikinä hukkaisi lapsiasi. - Minun lapsiani makeisosastolle jääminen tuskin olisi haitannut paljoakaan. He rakastavat makeisia. - Haha, totta! Minunkin lapseni varmasti pitäisivät siitä.	

Keskustelu 2.

Puhekielinen →

- Sä oot äiti tehny tosi hyvää ruokaa tänää.
- Kiitti kulta. Otaksä vähä lisää?
- Joo todellaki. Annaksä mulle tota riisiä?
- Täs on. Haluuksä lisää kanaa ja kastiketta?
- Joo, kiitti.
- Muuten, miten sul on menny koulussa viime aikoina?
- Ihan ok.
- Mites se matikan kokeen kutonen?
- Nii se... Ope sano et mun pitää tsempata.
- Sun ope on oikees. Sun pitää tsempata. Ota nyt kuitenkin lisää tota kastiketta.
- Joo äiti.

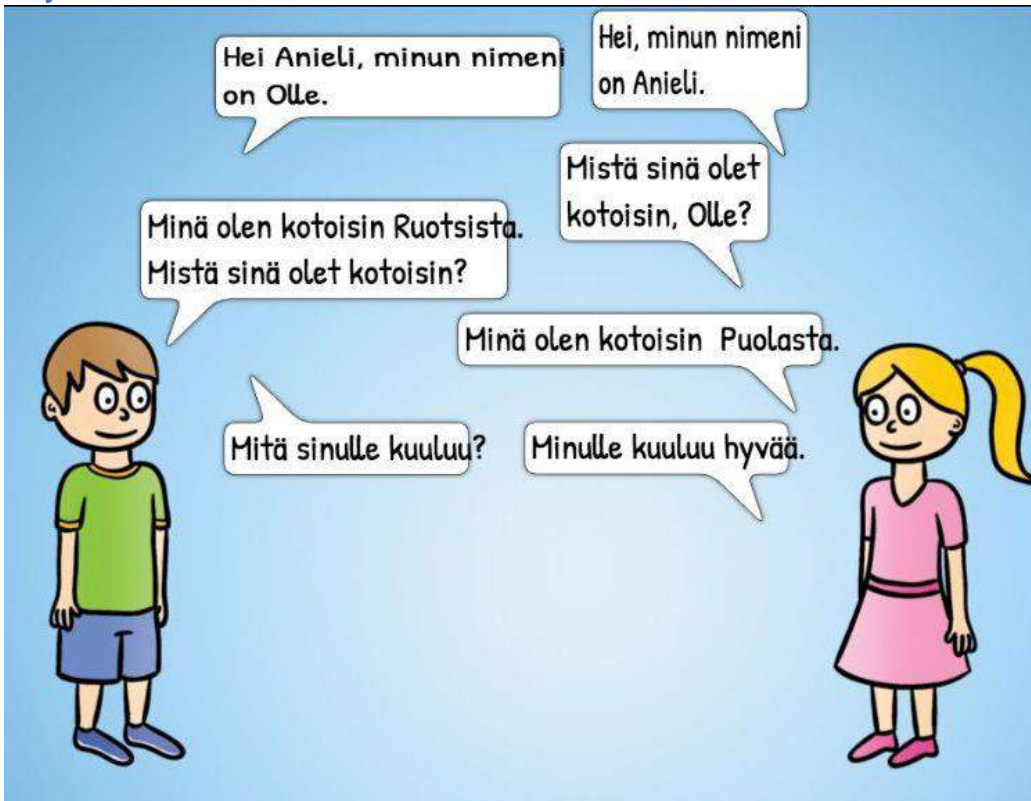
Yleiskielinen

8. Täydennä pari kanssa annetut fraasit sarjakuviin niin, että sarjakuva säilyy yleis- tai puhekielisenä. Lukekaa ne ääneen muille. Mitä muita vaihtoehtoja fraaseille voisi olla?

- A. Yleiskielisestä puhekieliseksi
- B. Puhekielisestä yleiskieliseksi
- C. Yleiskielisestä puhekieliseksi

Sarjakuva A.

Sarjakuva B.

9. Lue parisi kanssa alla olevat tarinat ja jakautukaa henkilö I:ksi ja henkilö II:ksi.

- A. Henkilö I: etsi yleiskielisestä tarinasta (tarina I) puhekieliset virkkeet tai sanat ja muunna ne yleiskielisiksi.
Henkilö II: Etsi puhekielisestä tarinasta (tarina II) yleiskieliset virkkeet tai sanat ja muunna ne puhekielisiksi.
- B. Selittäkää toisillenne mitä tarinoissa tapahtuu, ja esitelkää minkälaisia virkkeitä tai sanoja te löysitte.
- C. Selventäkää epäselvät sanat toisillenne ja miettikää, voisiko löytämillenne virkkeille tai sanoille olla muita vaihtoehtoja. Voisiko tarina toimia ilman muokkauksia?

I. Yleiskielinen tarina

Aamupäivällä Pauli päätti lähteä bussilla ruokakauppaan ostoksille, sillä hänen jääkaappinsa oli työpötyhjä. Puolimatkassa Pauli muisti, että oli unohtanut ostoslistan keittiön pöydälle. Päästyään ruokakauppaan, Pauli yritti funtsia mitä kaikkea hänen ostoslistassaan oli lukenut. Hän tiesi, että ainakin kahvikerma oli merkitty ostoslistaan. "Sori, missä tääl on kahvikermaa?" Pauli kysyi ruokakaupan työntekijältä. "Kahvikerma on osastol, jos on muitaki maitotuotteit", työntekijä vastasi. Pauli kiitti. Hän haki kahvikerman ja laittoi muitakin ostoksia ostoskoriinsa. Kassalla Pauli maksoi ostoksensa masseilla ja kiitti kassatyöntekijää. Kun Pauli tuli himaan, häntä väsytti. Hän päätti käydä makkarissa nukkumassa päiväunet. Päiväunien jälkeen hänen kahvihammastaan kolotti, ja hän päätti mennä keittämään kaffet. Hän dallasi keittiöön ja lisäsi kahvinkeittimeen vettä. Laittaessaan suodatinpussia kahvinkeittimeen, Pauli kuitenkin muisti, että hän unohti ostaa kahvinpuruja. Pauli päätti painua uudelleen ruokakauppaan.

II. Puhekielinen tarina

Mun systeri kävi sen bestiksellä viime viikonloppuna. Systerin bestis asuu Stadissa. Mä en ite tykkää Stadista, se on ihan liian iso ja siel on niin paljon mölyy. Helsingissä kuitenkin on monia ostoskeskuksia ja lukuisia vaatekauppoi. Minä tarvitsin uudet kengät. "Voisitko sinä käydä ostamassa minulle uudet kengät?" Minä kysyin systeriltä ennen kuin se lähti Helsinkiin. "Miksi sinä haluat uudet kengät? Mutsi osti sinulle viime syksynä uudet tennarit", siskoni vastasi. "Ne hajosivat talvel", mä vastasin. Annoin systerille kässit uusiin kenkiin ja jäin oottelemaan, että se tulisi takaisin bestiksensä luota. Kun sisareni tuli sunnuntai-iltana takaisin, hän antoi minulle kenkälaatikon. Muuten hyvä, mutta kengät oli kahta kokoa liian snadit.

Ryhmätehtävät (3+ henkilöä): yleiskieli ja puhekieli

1. Keksi ryhmässä erilaisia lauseita seuraavista tilanteista. Sopiiko tilanteisiin paremmin yleis- vai puhekieli?

- Ystävän syntymäpäiväjuhlat
- Ystävälle kylään meneminen
- Ystävän häät
- Elokuvissa käyminen ystävän kanssa
- Näet kaupassa ystävän sattumalta

Ystäväperheen
tapaaminen

2. Alla on muutamia keskustelun aloittavia fraaseja. Mitkä näistä sopivat kohteliaisiin ja mitkä tavallisempiin puhetilanteisiin? Keksikää ryhmässä fraaseille jatkoa.

- Ootko kuullut...
- Hyvät vieraat,
- Hei muuten,
- Moikka moi!
- Hei,
- Itse asiassa...
- Eikä!
- Ootko varma, että...
- Mitä sinulle kuuluu?
- Mitäs sulle?

Ystäväperheen
tapaaminen

3. Esitelkää itsenne pienessä ryhmässä ensin puhekielellä ja sitten yleiskielellä.

Esimerkki kirjakiielestä:
"Hei, minun nimeni on..."
"Perheeseeni kuuluu..."
"Pidän..." "En pidä..."

Esimerkki puhekielestä:
"Moikka, mun nimi on..."
"Mun perheeseen kuuluu..."
"Tykkään..." "En tykkää..."

Itsensä
esitteleminen

4. Asettakaa kortit pöydälle väärin päin. Nostakaa yksi kortti kerrallaan.
Kertokaa jokin asia, joka tulee kortista ensimmäisenä mieleen.

	Kirjat	Lempieläin
Kännykkä	Syntymäpäivät	Lapset
Kesä	Talvi	Lempiruoka
Suklaa	Koulu	Leipominen

5. Mennään kauppaan! Ryhmä A (2 hlö) käyvät alla olevan keskustelun. Ryhmä B (1+ hlö) kuuntelee keskustelua, ja rastittaa bingoruudukosta ryhmäläisten A keskustelusta huomioimia asioita. Kuka saa ensimmäisenä bingon?
Luekaa teksti kahdesti. Ryhmän A henkilöt vaihtavat välillä rooleja keskenään.

Kaupassa
käyminen

Ryhmä A)

- Hei, mitä teille saisi olla?
- Mä etin jotain lahjaa mun siskolle. Oisko ehdotuksia?
- Pitääkö siskonne lukemisesta?
- Joo. Se lukee aika paljon.
- Onko hänellä jotain lempikirjoja?
- En tiiä yhtään.
- Tämä on tällä hetkellä hyvin suosittu sarja. Se kertoo seitsemästä sisaresta.
- Kiva kansi. Paljon se maksaa?
- Ensimmäinen osa on tarjouksessa ja maksaa 15 euroa. Normaalisti hinta on 25 euroa.
- Mä voisin ottaa sen. Onko siinä monta osaa?
- Sarjassa on nyt kahdeksan osaa. Yksi on vielä tulossa.
- Millon se ilmestyy?
- Kirja ilmestyy muistaakseni kahden vuoden kuluttua.
- No, onpahan aikaa lukea nää kirjat sit. Kiitti. Mä voisin maksaa tän.
- Selvä. Mennään kassalle. Haluatteko kirjan lahjapakettiin?
- Joo, vaikka.
- Se tekisi sitten 15 euroa. Haluatteko kuittia?
- En tarvi. Kiitti paljon!

Ryhmä B)

Puhekieltä	Kirja maksaa 20 euroa	Asiakas ottaa kuitin.
Kirja maksaa 15 euroa	Kirjakieltä	Asiakas etsii lahjaa siskolleen.
Kirjakauppa	Asiakas etsii lahjaa veljelleen	Ruokakauppa

Lisätehtävä: Miten muuttaisitte keskustelun kokonaan yleiskielelle? Entä puhekielelle?

OIKEAT VASTAUKSET

Yksilötehtävät: yleiskieli ja puhekieli

Vihjeet ovat puhekielessä. Täydennä ristikkoon sanojen yleiskielinen muoto.

VASTAUKSET

VAAKAAN

3. seiska = **seitsemän**

7. tiiä = **tiedä**

8. olkkari = **olohuone**

9. tsekata = **tarkistaa**

12. TV = **televisio**

13. poppari = **popkorni**

15. tykätä = **pitää**

PYSTYYN

1. kiitti = **kiitos**

2. jälkkäri = **jälkiruoka**

4. oisko = **olisiko**

5. kämppä = **asunto**

6. tää = **tämä**

10. anteeks = **anteeksi**

11. sun = **sinun**

14. nähään = **nähdään**

Olet kaupassa asioilla. Muuta puhekieliset vuorosanat yleiskielisiksi.

ESIMERKKIVASTAUKSET

Asiakas: Moi! Onks teillä arpoja? = **Hei, olisiko teillä arpoja?**

Myyjä: Moikka! Joo, on. Ootas hetki. = **Hei! Kyllä on. Odottaisitko hetken?**

Asiakas: Kiva. Olisko teillä maitoo kans? = **Hienoa. Olisiko teillä maitoa myös?**

Myyjä: Joo, ne on tuolla hyllyn takana. Täsä on arpa. = **Kyllä, ne ovat tuolla hyllyn takana. Tässä on arpa.**

Asiakas: Kiitti. Sit yks maito kans. = **Kiitos. Sitten yksi maito myös.**

Myyjä: Se ois kuus euroo. = **Se olisi kuusi euroa.**

Asiakas: Tosa. Kiitti moikka. = **Tuossa. Kiitos, hei.**

Myyjä: Kiitti moi! = **Kiitos, hei!**

Olet käymässä ystäväperheen luona. Muunna keskustelu yleiskielestä puhekielelle.

ESIMERKKIVASTAUKSET

A: Hei! Mukavaa, että pääsit tulemaan. = **Moi! Kiva, et pääsit tulemaan.**

B: Kiitos kutsusta. = **Kiitti kutsusta.**

A: Istu alas. Ottaisitko kahvia? = **Istu alas. Ottaisiks kahvia?**

B: Kyllä kiitos. Toin hieman tuliaisia. = **Joo, kiitti. Mä toin vähän tuliaisia.**

A: Ei sinun olisi tarvinnut! = **Ei sun ois tarvinnut!**

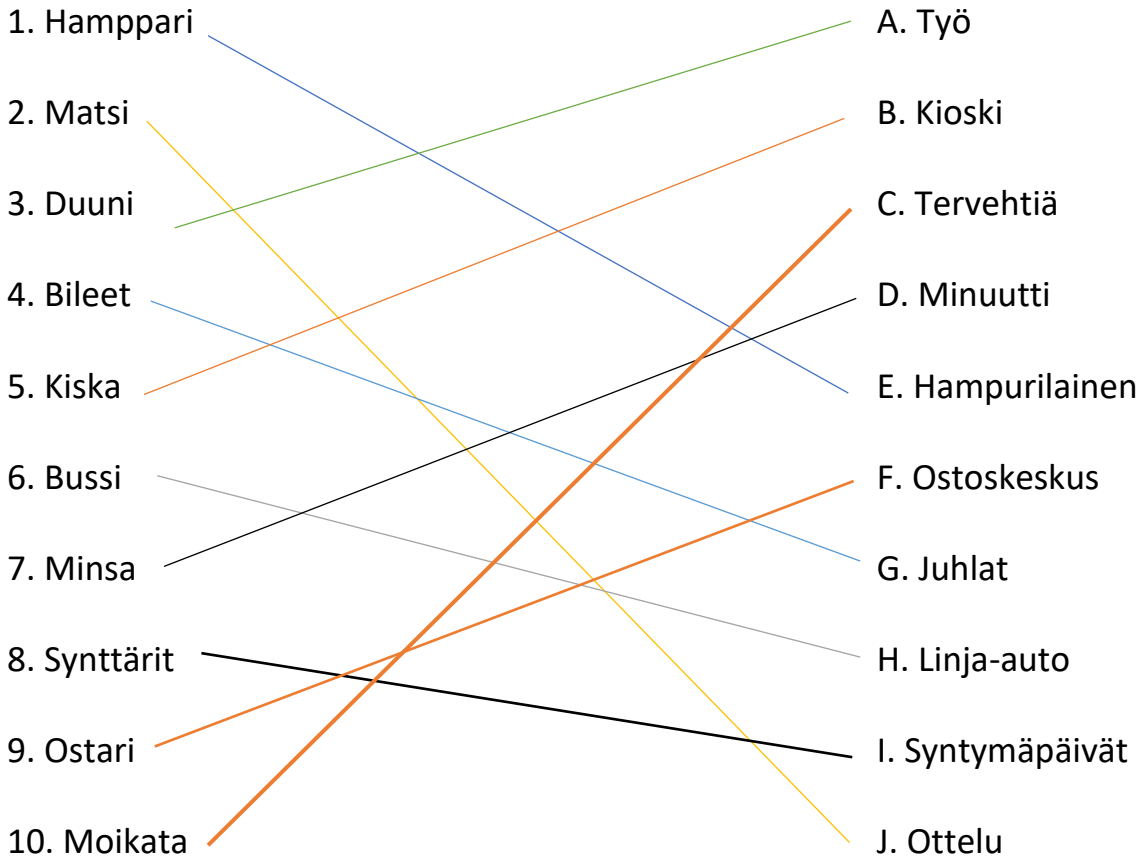
B: Missä lapsesi ovat? Toin heillekin jotakin. = **Misä sun lapset on? Toin heillekin jotain.**

A: He ovat vielä koulussa, mutta tulevat tunnin kuluttua. = **Ne on vielä koulussa, mutta ne tulee tunnin päästä.**

A: Siirtyisimmekö olohuoneeseen? = **Siirytääks olohuoneeseen?**

Yhdistä samaa tarkoittavat sanat.

VASTAUKSET

Onko kyseessä yleiskieli vai puhekieli? Ympyröi.

VASTAUKSET

1. "Mun pitää fillaroida kauppaan."

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli**

4) "Ottaisitko kahvia?"

- a) Yleiskieli**
- b) Puhekieli

2. "Mitä saisi olla?"

- a) Yleiskieli**
- b) Puhekieli

5) "Hauska tutustua."

- a) Yleiskieli**
- b) Puhekieli

3. "Missä me nähtäis?"

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli**

6) "Otan hampparin ja kokiksen."

- a) Yleiskieli
- b) Puhekieli**

Käyttäisitkö seuraavissa tilanteissa yleiskieltä, puhekieltä vai molempia? Ympyröi.

ESIMERKKIVASTAUKSET

1. Työhaastattelu

- a) Yleiskieltä
- b) Puhekieltä
- c) Molempia**

3. Essee

- a) Yleiskieltä**
- b) Puhekieltä
- c) Molempia

2. Opettajan kanssa keskustelu

- a) Yleiskieltä
- b) Puhekieltä
- c) Molempia**

4) Somepäivitys

- a) Yleiskieltä
- b) Puhekieltä**
- c) Molempia

Muokkaa teksti yleiskieliseksi
ESIMERKKIVASTAUS

Tänään mä kävin töiden jälkeen kaupassa. En löytäny sieltä mitään ruokaa, joten soitin Minnalle. Minna lupas lähteä syömään mun kanssa. Mä otin pizzan ja Minna otti pastan. Me venattii ainaki viistoist minsaa. Lopulta ruoka tuli ja me syötiin. Jarikin kävi moikkaamassa. Oli kiva päivä. Onneks ei tarvinnu syödä mitään kaupan hampparia.

Tänään kävin töiden jälkeen kaupassa. En löytänyt sieltä mitään ruokaa, joten soitin Minnalle. Minna lupasi lähteä syömään kanssani. Otin pizzan ja Minna otti pastan. Me odotimme ainakin viisitoista minuuttia. Lopulta ruoka tuli ja me söimme. Jarikin kävi tervehtimässä. Oli mukava päivä. Onneksi ei täytynyt syödä kaupan hampurilaista.

OIKEAT VASTAUKSET

Paritehtävät: yleiskieli ja puhekieli

1. Lue parisi kanssa keskustelu 1 ja keskustelu 2 vuorotellen ääneen.

- A. Alleviivaa keskusteluista kohdat, joissa tervehditään, kysytään tai kiitetään.
- B. Kumpi keskusteluista on yleiskielinen ja kumpi puhekielinen? Miksi?
- C. Kumpi tyyli sopii keskustelutilanteelle mielestäsi paremmin? Miksi?
- D. Mitä tyyppillisiä piirteitä keskusteluilla on? **Esim. sanamuodot, persoonapronominit**

Itsensä esittely

Keskustelu 1. Yleiskielinen

- Hei, minun nimeni on Janne.
- Hei Janne. Hauska tavata! Minun nimeni on Tanja.
- Hauska tavata, Tanja!
- Missä sinä asut?
- Asun Tampereella. Entä sinä?
- Minä asun Turussa.
- Kuinka vanha sinä olet?
- Olen 35-vuotias. Entä sinä?
- Minä olen 32-vuotias. Missä sinä työskentelet?
- Minä työskentelen kahvilassa. Missä sinä työskentelet?
- Minä olen kokki.
- Minun pitää nyt lähteä. Hyvää päivänjatkoa.
- Nähdään. Hei hei!

Keskustelu 2. Puhekielinen

- Terve, mun nimi on Janne.
- Moi Janne, kiva nähä. Mä oon Tanja.
- Kiva tavata, Tanja!
- Missä sä asut?
- Tampereel. Entä sä?
- Asun Turus.
- Minkä ikänen sä oot?
- Oon 35. Entäs sä?
- Mä oon 32. Missä sä oot töissä?
- Mä oon töissä kahvilassa. Missä sä oot töissä?
- Mä oon kokki.
- Mun pitää nyt mennä. Moi moi.
- Nähdään. Moro!

2. Lue parisi kanssa keskustelu 1 ja keskustelu 2 vuorotellen ääneen.

Vastatkaa kysymyksiin.

- A. Missä Janne ja Tanja tapaavat? Miksi?
Jannen syntymäpäiväjuhllilla, jonne Janne on kutsunut Tanjan.
- B. Mitä Tanja kutsuu kauniiksi? **Jannen kotia.**
- C. Mitä Janne saa lahjaksi ja miten hän kuvailee sitä? **Upeat lenkkiosut.**
- D. Mikä yllätti Tanjan? **Se, että Jannella on vaimo.**
- E. Kumpaa keskustelua (1 vai 2) on mielestäsi helpompi ymmärtää? Perustele parillesi.

Ystäväperheen
tapaaminen

Keskustelu 1. Yleiskielinen

- Hei taas Janne.
- Hei Tanja!
- Mitä kuuluu?
- Minulle kuuluu hyvää. Entä sinulle?
- Minulle kuuluu oikein hyvää, kiitos kysymästä.
- Kiitos kun kutsuit minut syntymäpäiväjuhliisi.
- Ei tarvitse kiittää. Hienoa, että pääsit tulemaan paikalle.
- Kotisi on kaunis.
- Kiitos, sisustin sen itse.
- Minulla on sinulle lahja, ole hyvä.
- Kiitos paljon! Ne ovat upeat, minä tarvitsinkin uudet lenkkiosut. Ole hyvä ja ota kakkua.
- Kiitos. Tämä kakku on herkullista.
- Se on vaimoni tekemää. Hän on keittiössä. Haluaisin, että tapaavat hänet.
- Ai!
- Onko sinulla kaikki hyvin?
- Kaikki on hyvin. Tapaan vaimosi mielelläni.

Keskustelu 2. Puhkielinen

- Moi taas Janne.
- Moro Tanja!
- Mitäs sulle kuuluu?
- Hyvää kuuluu. Entäs sulle?
- Tosi hyvää, kiitos kun kysyit.
- Kiitti kun kutsuit mut sun synttäreille.
- Ei tartte kiittää. Hienoo, että pääsit tulemaan paikalle.
- Sun koti on kaunis.
- Kiitti, sisustin sen itse.
- Mulla on sulle lahja, ole hyvä.
- Kiitti paljon! Nää on upeat, mä tartinkin uudet lenkkarit. Ole hyvä ja ota kakkua.
- Kiitti. Tää kakku on tosi hyvää.
- Vaimoni teki sen. Hän on keittiössä. Haluaisin, että tapaavat hänet.
- Ai!
- Onko sulla kaikki ok?
- Kaikki ok. Tapaan vaimosi mielelläni.

3. Täydennä keskustelut 1 ja 2 parisi kanssa niin, että teksti säilyy yleiskielisenä tai puhekielisenä. Keskusteluiden kulku pitää myöskin pysyä samana.

A. Onko täydennyksille monia vaihtoehtoja? Mitä?

B. Lue parisi kanssa keskustelu 1 ja keskustelu 2 vuorotellen ääneen.

Ruokakaupassa
asioiminen

Keskustelu 1. Yleiskielinen

- Anteeksi, mistä minä löytäisin maitoa?
- Maito on kaupan takaosassa.
- Kiitos. Entä mistä minä löytäisin sokeria?
- Sokeri sijaitsee käytävällä numero 8.
- Kiitos paljon!
- Ole hyvä.

- Hei.
- Hei.
- Voisitko laittaa ostoksesi tähän liukuhihnalle?
- Kyllä.
- Saisiko sinulle olla jotain muuta?
- Ei kiitos.
- Hinta on 15.20 euroa.
- Tässä, ole hyvä.
- Kiitos. Tässä ovat sinun vaihtorahas.
- Hyvää päivänjatkoa.
- Kiitos samoin.

Keskustelu 2. Puhekielinen

- Hei anteeks, missä tääl on maitoo?
- Maito on kaupan peräl.
- Kiitti. Entä missä tääl on sokerii?
- Sokeri on käytävällä 8.
- Kiitti paljon!
- Ole hyvä.

- Moi.
- Moi tms.
- Laita sun ostokset vaan tohon hihnalle.
- Joo.
- Saisko olla jotain muuta?
- Ei kiitti.
- Se olis 15.20 euroo.
- Täs.
- Kiitti. Tässä on sun vaihtorahas. Hyvää päivänjatkoa.
- Kiitti samoin.

4. Tarkastele parisi kanssa sanapilveä. Valitkaa, kumpi teistä on A ja kumpi B.

- A. Henkilö A, etsi pilvestä yleiskieliset sanat.
Henkilö B, etsi pilvestä puhekieliset sanat.
- B. Selittäkää sanat toisillenne. Onko sanapilvessä samaa tarkoittavia sanoja? Mitä?
- C. Onko pilvessä sinulle uusia sanoja? Jos on, niin mitä?

Yleiskieliset sanat

Pitää
Jäätelö
Asunto
Linja-auto
Sinä
Elokuva
Hän
Kasvot
Makuuhuone
Koti

Päänsärky
Kissa
Ystävää
Raha

Puhekieliset sanat

Tykätä
Jätski
Kämppä
Bussi
Sä
Leffa
Toi
Naama
Makkari
Hima

Moi
Tsekata
Mä
Ope
Kiitti

5. Muuta parisi kanssa keskustelut

- A. Yleiskielisestä puhekieliseen muotoon.
- B. Puhekielisestä yleiskieliseen muotoon.
- C. Lue parisi kanssa keskustelut ääneen.

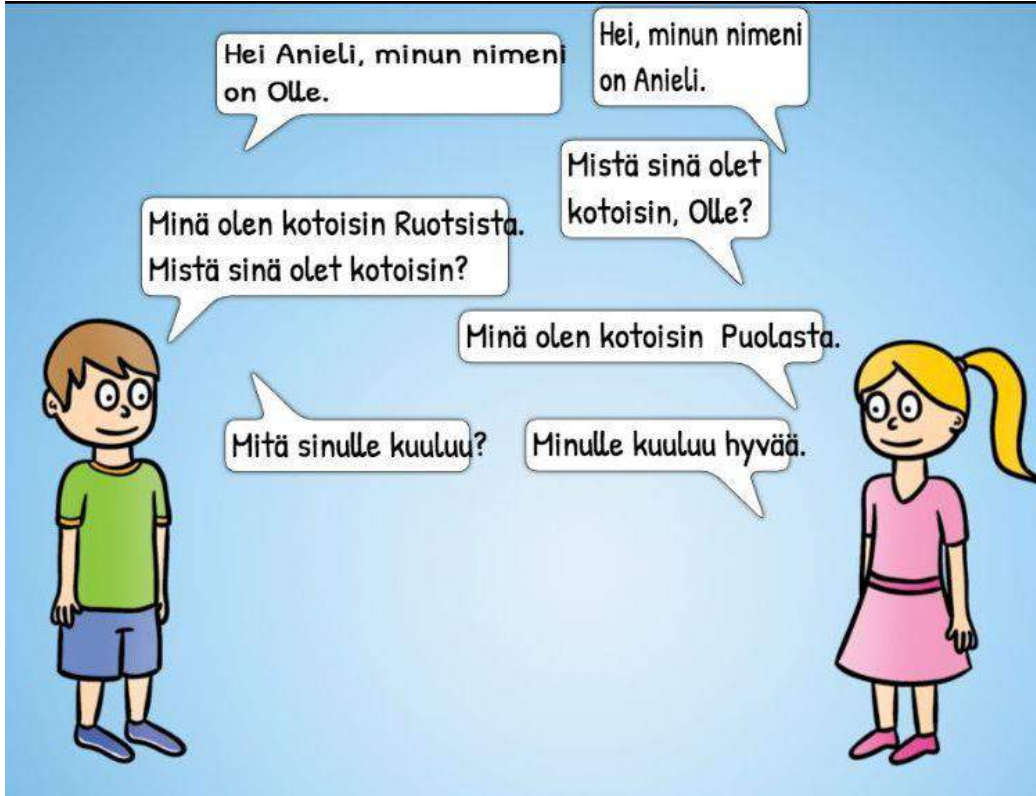
<p>Keskustelu 1. Yleiskielinen →</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kävin eilen siinä uudessa ruokakaupassa, joka rakennettiin vähän aikaa sitten. - Sehän kuulostaa hyvältä. Löysitkö kaiken, minkä tarvitset? - Löysin kyllä. Uusi makeisosasto on niin iso, että melkein hukkasin lapseni sinne. - Älä viitsi. Sinä et ikinä hukkaisi lapsiasi. - Minun lapsiani makeisosastolle jääminen tuskin olisi haitannut paljoakaan. He rakastavat makeisia. - Haha, totta! Minunkin lapseni varmasti pitäisivät siitä.	<p>Puhekielinen ESIM.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mä kävin eile siinä uudes ruokakaupas, joka rakennettii vähä aikaa sitte. - Sehä kuulostaa hyvältä. Löysitkö kaiken, mitä tarttet? - Löysin joo. Uus karkkiosasto on nii iso, että melkei hukkasin mun lapsen sinne. - Älä ny. Sä et ikinä hukkais sun lapsias. - Mun lapsia karkkiosastolle jäämine tuskin olis haitannu paljoakaan. Ne rakastaa karkkia. - Haha, joo! Munkin lapset varmasti tykkäis siitä.
---	--

<p>Keskustelu 2. Puhekielinen →</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sä oot äiti tehny tosi hyvää ruokaa tänää. - Kiitti kulta. Otaksä vähä lisää? - Joo todellaki. Annaksä mulle tota riisiä? - Täs on. Haluuskä lisää kanaa ja kastiketta? - Joo, kiitti. - Muuten, miten sul on menny koulussa viime aikoina? - Ihan ok. - Mites se matikan kokeen kutonen? - Nii se... Ope sano et mun pitää tsempata. - Sun ope on oikees. Sun pitää tsempata. Ota nyt kuitenkin lisää tota kastiketta. - Joo äiti.	<p>Yleiskielinen ESIM.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sinä, äiti, olet tehnyt todella maukasta ruokaa tänään. - Kiitos, kulta. Ottaisitko vähän lisää? - Kyllä, todellakin. Antaisitko sinä mulle tuota riisiä? - Tässä on. Haluaisitko sinä lisää kanaa ja kastiketta? - Kyllä, kiitos. - Muuten, miten sinulla on mennyt koulussa viime aikoina? - Ihan hyvin / ihan ok. - Entä se matematiikan kokeen arvosana kuutonen? - Niin, se... Opettaja sanoi, että minun täytyy tsempata. - Opettajasi on oikeassa. Sinun täytyy tsempata. Ota nyt kuitenkin lisää tuota kastiketta. - Kyllä, äiti.
--	--

6. Täydennä pari kanssa annetut fraasit sarjakuviin niin, että sarjakuva säilyy yleis- tai puhekielisenä. Lukekaa ne ääneen muille. Mitä muita vaihtoehtoja fraaseille voisi olla?

- A. Yleiskielisestä puhekieliseksi
- B. Puhekielisestä yleiskieliseksi
- C. Yleiskielisestä puhekieliseksi

Sarjakuva A.

ESIM.

- **Moi, mun nimi on Anieli.**
- **Moi Anieli, mun nimi on Olle.**
- **Mistä sä oot kotosin, Olle?**
- **Mä oon kotoisin Ruotsista. Mistä sä oot kotosin?**
- **Mä oon kotosin Puolast.**
- **Mitä sulle kuuluu?**
- **Mulle kuuluu hyvää.**

Sarjakuva B.

ESIM.

- **Hei, kiva nähdä sinua täällä. Kuulin, että pääsit meidän firmaamme töihin.**
- Hei! Kyllä, niin sinuakin, pitkästä aikaa. Niin pääsin, vielä vakituiseksi työntekijäksi.
- **Hienoa. Hei muuten, oletko menossa Kallen syntymäpäiville?**
- Kyllä, minä ajattelin mennä. Sinne tulee paljon mukavia ihmisiä.
- **Kyllä, hyvä. Mitä aiot ostaa lahjaksi?**
- En tiedä. Ehkä uuden kellon harjoitukseen.
- **Hei kyllä, hänhän harjoittelee todella paljon.**
- Niinpä.

ESIM.

- **Anteeksi, tiedätkö missä on lähin vessa?**
- Vessa on ravintolan oven läheisyydessä.
- **Kiitti. Anteeks, mutta mitä kello on?**
- Kello on täl hetkel varttia yli kaks.
- **Kiitos avuliaisuudesta ja ystävällisyydestä.**
- Ole hyvä, eipä mitään.

7. Lue parisi kanssa alla olevat tarinat ja jakautukaa henkilö I:ksi ja henkilö II:ksi.

- A. Henkilö I: etsi yleiskielisestä tarinasta (tarina I) puhekieliset virkkeet tai sanat ja muunna ne yleiskielisiksi.
Henkilö II: Etsi puhekielisestä tarinasta (tarina II) yleiskieliset virkkeet tai sanat ja muunna ne puhekielisiksi.
- B. Selittäkää toisillenne mitä tarinoissa tapahtuu, ja esitelkää minkälaisia virkkeitä tai sanoja te löysitte.
- C. Selventäkää epäselvät sanat toisillenne ja miettikää, voisiko löytämillenne virkeille tai sanoille olla muita vaihtoehtoja. Voisiko tarina toimia ilman muokkauksia?

I. Yleiskielinen tarina

Aamupäivällä Pauli päätti lähteä bussilla ruokakauppaan ostoksille, sillä hänen jääkaappinsa oli työpötyhjä. Puolimatassa Pauli muisti, että oli unohtanut ostoslistan keittiön pöydälle. Päästyään ruokakauppaan, Pauli yritti funtsia mitä kaikkea hänen ostoslistassaan oli lukenut. Hän tiesi, että ainakin kahvikerma oli merkitty ostoslistaan. ”Sori, missä tääl on kahvikermaa?” Pauli kysyi ruokakaupan työntekijältä. ”Kahvikerma on osastol, jos on muitaki maitotuotteit”, työntekijä vastasi. Pauli kiitti. Hän haki kahvikerman ja laittoi muitakin ostoksia ostoskoriinsa. Kassalla Pauli maksoi ostoksensa masseilla ja kiitti kassatyöntekijää. Kun Pauli tuli himaan, häntä väsytti. Hän päätti käydä makkariissa nukkumassa päiväunet. Päiväunien jälkeen hänen kahvihammastaan kolotti, ja hän päätti mennä keittämään kaffet. Hän dallasi keittiöön ja lisäsi kahvinkeittimeen vettä. Laittaessaan suodatinpussia kahvinkeittimeen, Pauli kuitenkin muisti, että hän unohti ostaa kahvinpuruja. Pauli päätti painua uudelleen ruokakauppaan.

II. Puhekielinen tarina

Mun systeri kävi sen bestiksellä viime viikonloppuna. Systerin bestis asuu Stadissa. Mä en ite tykkää Stadista, se on ihan liian iso ja siel on niin paljon mölyy. Helsingissä kuitenkin on monia ostoskeskuksia ja lukuisia vaatekauppoja. Minä tarvitsin uudet kengät. ”Voisitko sinä käydä ostamassa minulle uudet kengät?” Minä kysyin systeriltä ennen kuin se lähti Helsinkiin. ”Miksi sinä haluat uudet kengät? Mutsi osti sinulle viime syksynä uudet tennarit”, siskoni vastasi. ”Ne hajosivat talvel”, mä vastasin. Annoin systerille kässit uusiin kenkiin ja jäin oottelemaan, että se tulisi takaisin bestiksensä luota. Kun sisareni tuli sunnuntai-iltana takaisin, hän antoi minulle kenkälaatikon. Muuten hyvä, mutta kengät oli kahta kokoa liian snadit.